

5777

Torah from Around the World

Rabbi Juda droeg een kan en rabbi Sjim'on een mand het beth hamidrasj (leerhuis) binnen. Zij zeiden: „Handwerk is een grootse zaak, want het geeft eer aan degenen die het doen.”

Babylonische Talmoed, Nedariem 49b

Sjabbat 17 juni 2017 / 23 Siewan 5777, Sjelach Lecha, Bemidbar/Numeri 13:1 - 15:41
Tanach blz. 292 - 300
Haftara: Jehosjoea 2:1 - 24
Tanach blz. 432 - 434

Commentaar: Rabbijn Barton G. Lee was veertig jaar rabbijn en directeur van het Hillel Jewish Student Centre aan de Arizona State University.

vertaler: Benjamin Cohen

[Het Engelse origineel](#)

We kunnen het makkelijk aan

De sidra van deze week, *Sjelach Lecha*, is wellicht het oudste spionageverhaal ooit. Het begint met de rondtrekkende Jisraëlieten die dicht bij het land van Israël komen en hun kamp opslaan in de wildernis van Paran. Mosjé stuurt twaalf verspieders om het land te verkennen, dat op dat moment het bezit van de Kenaänieten is. Wanneer de verspieders terugkeren, raden tien van hen af om aan te vallen, omdat de Kenaänieten machtig zijn en hun steden versterkt. Één verspieder, Kalev, is het daar niet mee eens en roept boven allen uit: „We kunnen zonder probleem optrekken en het land in bezit nemen, *ki jachol noechal la*, want we kunnen het (= dat volk) makkelijk aan!" (Bemidbar/Numeri 13:30) De tien verspieders antwoorden dat verovering onmogelijk is: „Wij waren in onze eigen ogen als sprinkhanen, en dat zijn we in hun ogen ook geweest" (Bemidbar 13:33).

Ondanks de roep om moed van Jehosjoea en Kalev geven de Jisraëlieten het op, en hiervoor worden zij gestraft met veertig jaar langer dolen door de wildernis, totdat er een nieuwe, zelfverzekerde generatie zal opstaan (Bemidbar 14: 26-35).

Aldus het eerste bijbelse spionageverhaal.

Maar bijbelse verhalen zijn meer dan alleen verhalen: er liggen betekenissen en boodschappen in besloten. Misschien is de meest veelbetekenende boodschap in dit verhaal wel het overdreven verslag van de verspieders: „Wij waren in onze eigen ogen als sprinkhanen, en dat zijn we in hun ogen ook geweest." Wanneer de verspieders dit vertellen, tonen zij hun zelfbeeld. Een dergelijk zelfbeeld is dodelijk. Wanneer een volk zichzelf ziet als een sprinkhaan tegenover een reus, dan kan het zichzelf niet serieus nemen. Evenmin kan het vermoeden dat ook een vijand, of zelfs een mogelijke vriend of bondgenoot het serieus zou kunnen nemen.

Wanneer mensen zichzelf als sprinkhanen zien dan worden ze passief, berustend in hun lot. Zonder een verhevener zelfbeeld kunnen ze niet de energie opbrengen om het sociale kwaad waarin ze zijn gezakt te veranderen. Een Chassidische commentator merkte eens op dat het ergste aspect van de slavernij in Egypte was, dat ons volk zichzelf als slaven begonnen te zien. Het zag zichzelf in het beeld dat hun onderdrukkers hadden opgeworpen, in plaats van als koninklijke gevangenen, kinderen van de Koning aller Koningen. De strijd voor vrijheid en rechtvaardigheid, voor het verbeteren van de maatschappij en voor nationale grootheid is moeilijk. Ze kan niet worden gewonnen door mensen die zichzelf als sprinkhanen beschouwen.

De krachtigste woorden in het bijbelse spionageverhaal zijn die van Kalev: *ki jachol noechal la*, „Want we kunnen het makkelijk aan." Deze woorden kunnen naar het Engels worden vertaald als "We shall overcome", de titel van het beroemde herkenningslied van de Amerikaanse burgerrechtenbeweging. De betrokkenen bij die strijd werden er door dat lied aan herinnerd dat zij geen sprinkhanen waren maar mensen, bij machte om hun eigen lot te veranderen, in staat vrienden en bondgenoten voor hun zaak aan te trekken, krachtig genoeg om eeuwenoude discriminatie te veranderen.

Ki jachol noechal la, „Want we kunnen het makkelijk aan." Deze woorden werden op een andere manier uitgedrukt door Theodor Herzl toen hij zei: „Wanneer je het wilt, is het geen sprookje." Zionistische voorlieden en pioniers, boeren en strijders, Israëliische jeugd en staatslieden, immigranten uit een honderdtal landen en vluchtelingen van de Sjoa: geen van hen zag zichzelf als spinkhaan. Ze hadden een collectief zelfvertrouwen, een gevoel dat „ze het makkelijk aan konden". De moderne staat Israël is nog steeds één van de meest opmerkelijke prestaties van de menselijke geest. Wanneer Israël begrijpt welke kracht ze heeft, zal ook zij verder doorgaan op de weg naar vrede en geen plaats bieden aan kwaadaardige vijanden en ontmoedigende realiteiten waardoor het volk zichzelf als sprinkhanen ziet. „Want we kunnen het makkelijk aan", de woorden van Kalev, kunnen iedere groep mensen bezielen met de missie de wereld beter te maken.

Rabbijn Max Nussbaum leert ons in een preek dat Kalevs woorden een krachtig tegengif zijn voor de menselijke neiging jezelf in je privé-leven als sprinkhaan te zien. Hij stelde voor dat we, wanneer we aan onszelf - aan onze kracht, onze talenten, en onze moed - twifelen, Kalevs woorden moeten herhalen: „Want we kunnen het makkelijk aan." Wanneer we ontmoedigd worden door uitdagingen, adviseert hij ons *ki jachol noechal late* herhalen, en benadrukt daarmee dat deze woorden de kracht hebben ons tot grotere prestaties te brengen dan we voor mogelijk hielden.

Kalevs woorden drukken het vertrouwen uit dat we geen sprinkhanen zijn maar mensen, geschapen naar God's evenbeeld en dat God met ons is in onze niet aflatende strijd onszelf te verbeteren als individu en als volk. Zij herinneren ons er ook aan dat, in onze persoonlijke en gemeenschappelijke strijd, wij uit de goddelijke energie kunnen putten om ons hoger te verheffen dan we ooit voor mogelijk hielden. *Ki jachol noechal la*.

